

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrta leta K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserti: Enostopna petiti vrtica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Pismo iz Prage.

25. febr. 1919.

V zadnjem času se vrši v mladi republiki hud političen boj glede agrarne reforme. Češkoslovaška socialdemokratična stranka in češkoslovaška (bivša narodno-socialna) stranka sta postavili na zadnjih zborovanjih na svoj program razlastitev in socializacijo veleposestev, in sicer brez odškodnine. Glede načina, kako se ima izvršiti socializacija, češki socialisti niso edini. Izmed načrtov, o katerih se razpravlja, navajam sledeče: 1. Veleposestva se naj podržavijo in izročijo v upravo posebnemu odboru. 2. Veleposestva naj se komunalizirajo, t. j. lastnik naj bo občina, v kateri se veleposestvo nahaja. 3. Veleposestva naj preidejo v last vseh, ki so zaposleni na njih, delavcev in uradnikov. 4. Veleposestva naj se izročijo v obdelovanje zadrugam pod nadzorstvom države. V onih slučajih, kjer bi se izkazalo boljše obdelovanje v malem (kdo se je bavil z energetičnimi zakoni, si take slučaje tudi v zemljedelstvu ne more predstavljati) se od nekaterih strani zagovarja skališče, da naj se izročijo zemljedelnem toliko zemlje, kolikor jo morejo sami s svojimi rodbinami obdelati, v dedni najem.

Protj tem zahtevam, katere stavijo češke socialistične stranke le kot prvi korak k splošni socializaciji zemlje, se zaganjajo z vso silo meščanske, predvsem pa agrarne stranke, ki je za socialisti najmočnejša stranka.

Takoj po prevratu je narodni odbor izdal zakon, po katerem se prepoveduje razprodaja veleposestev. V prvi polovici januarja je začela vlada, v kateri so zastopane vse stranke, obljubila v svojem programu razlastitev veleposestev in koloniziranje zemlje. Poljedelsko ministrstvo, ki je v rokah agrarne stranke, ni storilo do danes še nobenega koraka v tem smislu. Večina veleposestev se nahaja v rokah tujega plemstva. Ker ti dobro vedo, da pride do razlastitve, gospodarijo temu primerno. Veliko zemlje je ostalo neobdelane, poslopja se ne popravljajo, gospodarski stroji se kvarijo, gozdovi se uničujejo, delo se omejuje, kar se da razprodati, se razprodaja; vrši se pravcata sabotaža. (Zanimivo bi bilo zvedeti, kako je v tem oziru v Jugoslaviji.) To ima lahko katastrofalne posledice.

Vsemu temu bi se odpomoglo, če bi se dalo veleposestva pod začasno prisilno upravo republike. Ker diši to preveč po podržavljenju, je povsem umljivo, da agrarci s svojim ministrom niso dovzetni za ta način rešitve problema. Agrarci so sicer tudi za to, da se odpravi fidejkomis in da se konfiscirajo posestva bivše vladarske rodovine ter kot kazni posestva vseh, ki so nastopali proti češkoslovaškemu narodu, ako bi posebno sodišče dokazalo njih krivdo, vendar odklanjajo vse, kar bi vodilo k socializaciji.

V zadnjih dneh pa je razvila agrarna stranka na deželi intenzivno agitacijo za takojšnjo razlastitev zemlje. S tem geslom hoče iti pri bližajočih se volitvah v boj proti socialistom. Po njih programu se ne sme čakati na organizirano in premišljeno reformo, temveč veleposestva se imajo takoj parcelirati in prodati posameznikom. To pomeni, da naj zemljo dobi tisti, ki ima denar ali pa ki si ga izposodi od kolonizacijske banke, katero hočejo ustanoviti. Cela reforma bi bila le v korist premožnih slojev in izboren vir brezdelnih dohodkov finančnikov, spekulativcev, prekupcev, oderuhov in podobnih parazitov, katerih obstoj omogoča zasebno-kapitalistični družabni red. Reče bi ostal pri tem na cedilu.

V očigled temu so socialdemokratični poslanci sklenili vztrajati nepopustljivo na zahtevi, da se brez odloga razlaste vsa veleposestva in da pridejo pod upravo republike še pred pomladansko setvijo, da se s tem zagotovi letošnja setev.

Pred tednom je češkoslovaška socialistična stranka izjavila, da se naj vsa veleposestva nad 50—100 ha brez odškodnine razlaste in razdele med male poljedelce v zasebno gospodarstvo. S tem se je stranka izneborila temeljnemu principu socializma, ki zahteva združevanje vseh proizvodnih sredstev. Postavila se je v eno vrsto z agrarci, oziroma z meščanstvom.

Nasprotniki socializma so pred vojsko s svojimi konservativnimi in naivnimi političnimi nazori socialistom vedno očitali, da hočejo »deliti«. Danes, ko stoji v najnaprednejših državah socialistična stranka

na prva mesta, se je jasno pokazalo, kdo so pravzaprav tisti, ki hočejo deliti. Buržoazija je tista, ki hoče deliti zemljo, ono produkcijsko sredstvo, ki je že itak čez mero razdeljeno na male, neracionalne obrate. Zemlja je predpogoj vsake države, predpogoj človeškega življenja in podlaga vseh ostalih produkcijskih sredstev. Radi tega bi morala biti zemlja, kot je zrak, v prvi vrsti, po vsej pravici last celokupnega naroda oziroma vseh državljanov.

Omenjena rafinirano izmišljena akcija agrarne stranke, ki računa z elementarnim hrepenjenjem kmetkega človeka po zemlji in po povečanju zemljiške posesti, ima za mlado državo lahko zelo nevarne posledice. Revno ljudstvo na deželi ne bo mirno gledalo, kako si bogati kmetje kupujejo razdeljena veleposestva. In kdo bo zabranil, da si v splošni razburjenosti sami ne vzamejo zemlje, in sicer brezplačno? Pride lahko do istih prizorov kot na Ruskem. Kakor hitro pride na deželi do delitve, ni izključeno, da se zanese ta bolezen tudi med mestni proletarijat. Delilo se bo potem vse vprek. Na koncu bi imeli to, kar označuje meščanstvo tako rado kot »boljševizem«.

Agrarci, ki so se pred vojsko označevali kot stranko »reda«, so postali naenkrat revolucionarni. Gre se jim za profit.

Kako se bo to vprašanje v češkoslovaški republiki razvilo, bo pokazala najbližnja bodočnost. H. P.

Preskrbnina družin padlih (umrlih) in pogrešanih vojakov.

Vdova ima do pokojnine pravico:

Če je njen mož padel pred sovražnikom, to je zadet od sovražnikovega orožja, ali pa je umrl na ranah, težkih zunanjih poškodbah, naporih vojske ali nalezljivih boleznih, ki so ga doletele v izvrševanju vojne službe.

Pokojnina pristaja vdovi ne glede na to, če si more sama kaj prislužiti ali ne, ali pa če je imovita ali ne.

Vdova, ki ni živela z možem, predno je odšel v vojsko, nima pravice do pokojnine, razen če dokaže, da ona ni kriva, da je prenehala zakonska skupnost z možem. Dalje vdova ne dobi pokojnine, če se dokaže, da je njen mož zagrešil velik zločin (mož, ki je pobegnil k sovražniku pred 30. oktobrom 1918 se ne smatra kot vojaški begun, ravnotako ne oni, ki je bil zaradi svojega jugoslovanskega mišljenja obsojen na težko ječo).

Če dobi vdova po moževi smrti pokojnino, se ji nakaže tudi za vsakega zakonskega ali pozakonjenega (legitimiranega) otroka, ki ga ima v oskrbi, v zgojevalni, katere se ji izplačuje toliko časa, da otrok ni preskrbljen, in sicer pri dečkih do končanega 16. leta, pri deklicah do končanega 14. leta. Sirotam, ki obiskujejo tuzemske šole, se dovoli vzgojevalnina do konca študij, vendar ne dalje kot do končanega 24. leta. Nepozakonjene (nelegitimirane) sirote nimajo pravice do vzgojevalnin. Za take bi prišla slučajna miloščina v poštev.

Obojestransko osiroteli otroci, ki niso še preskrbljeni, dobivajo posebno vzgojevalnino. Vzgojevalnina za sirote brez staršev ali pa za take sirote, katerih mati ali oče ne dobi pokojnine, se nakaže varuhom (varuhinjam).

Zakoni z dne 27. aprila 1887, drž. zak. številka 41, 3. aprila 1891, drž. zak. št. 48, 28. marca 1896, drž. zak. št. 48, 19. marca 1907, drž. zak. št. 86, ostanejo do nadaljnjie naredbe še v veljavi.

Vloge

za pokojnino vdov in vzgojevalnino sirot naj vsebujejo sledeče podatke:

1. Šarža moža (očeta).
2. Ime in priimek umrlega (padlega) ali pogrešanega.
3. Pri kateri četi, zavodu itd. je služil.
4. a) Kdaj in kje je umrl, padel ali se pogreša; b) kje je pokopan.

5. Civilni poklic moža (očeta).

6. a) Ime vdove (žene), ali b) ime varuha (varuhinje).

7. Imena in rojstni podatki živčih otrok: a) zakonskih, b) pozakonjenih (legitimiranih), c) nezakonskih (nelegitimiranih).

8. Ali so vsi otroci v oskrbi matere (unakehe)?

9. Jeli vdova (žena) do mobilizacije živela s pokojnim (pogrešanim) možem v zakonski skupnosti?

10. Stanovalec in natančni naslov stanovanja vdove (žene), oziroma ako so otroci tudi brez matere — varuhovo ime, stanovalec in natančen naslov stanovanja. (Ne pozabite navesti tudi z a d n j o p o š t o, ker je to za pošiljatev denarja zelo važno.)

11. Ali prejema rodbina prispevek za preživljanje, oziroma državno podporo (naklonitev), ali kako drugo?

K tej vlogi naj priloži vdova žena, varuh, varuhinja, sledeče listine: a) krstni (rojstni) list vdove (žene), b) poročni list vdove (žene), c) krstne (rojstne) liste otrok, d) mrtvaški list (izvleček iz mrtvaškega spisa), e) spričevalo o zakonski skupnosti do mobilizacije (uvrstitve v vojsko).

Varuh naj priloži: f) mrtvaški list vdove.

Vse te listine se lahko nadomestijo s poročilom župnega urada, ki vsebuje vse podatke iz krstne (rojstne), poročne in mrtviške matice o družini, ter potrdilo o zakonski skupnosti.

Stranka naj predloži vlogo edinole občinskemu uradu.

Občinski urad jo pregleda, priloži domovinski list umrlega (padlega) ali pogrešanega in predloži vse skupaj okrajnemu glavarstvu. Ako ni mogoče napraviti domovinskega lista, naj se vzrok kratko navede, n. pr. družina ima domovinsko pravico v zasedenem ozemlju (n. pr. v Solkanu, Primorsko), ali izven naše države.

Okrajno glavarstvo dopolni vlogo s spričevalom o nepremožnosti ali s premoženjskim izkazom ter z uradnim zdravniškim spričevalom o zdravstvenem stanju vdove (žene) in s potrdilom, ako družina prejema vzdrževanino ali kako podporo (naklonitev). Tako spopolnjeno vlogo naj glavarstvo vpošlje pristojnemu vojnemu dopolnilnemu poveljstvu.

Vojno dopolnilno poveljstvo preskrbi še vse potrebne listine v smislu točke 4, okrožnice z dne 14. septembra 1887, pres. št. 4872 — N. V. Bl 30.

Iz vloge mora biti razvidno, da je pokojnik podlegel ranam, naporom, nezgodam ali drugim vojni poškodbam, zadobljenim pred sovražnikom, oziroma brez lastne krivde v izvrševanju vojaške službe.

Vojno dopolnilno poveljstvo predloži vlogo za preskrbovalnino vojaški intendanci za Slovenijo v Ljubljani.

Do pokojnine imajo po zakonu o vojnih davkih pod dani pogoji pravico tudi vdove po možeh, ki so bili med vojsko omenjenemu zakonu podvrženi ali, ki so prostovoljno opravljali vojaško službo.

Vdove po vojaki, ki niso vsled vojske (izvrševanje vojaške službe) umrli, ne dobe pokojnine. Lahko pa prosijo za milostno pokojnino.

Takim vlogam za milostno pokojnino naj vdova poleg drugih prilog priloži tudi spričevalo o pravosti.

Vloga in priloge so kolka proste.

Vse stranke in uradi naj se strogo ravnajo po teh navodilih; pomislijo naj, da nepravilno napravljena vloga zelo otežkoči in množi uradno delo; največ pa trpi seveda stranka, ker se rešitev prošnje zaradi nepravilne vloge zelo zavleče.

Agitirajte za soc. dem. časopisje!

Slovensko akademično dijaštvo v Zagrebu o vseučilišču v Ljubljani.

Slovenski visokošolci v Zagrebu so zborovali 25. svečana t. l., da zavzamejo jasno svoje stališče glede vprašanja vseučilišča v Ljubljani. Sestanek je bil slika volje akademičnega dijaštva, da se mora ustvariti vse pogoje za napredek naroda. Vsi akademiki so po živahni debati o razlogih za ustanovitev univerze v Ljubljani in drugih tozadevnih točkah pozdravili isto kot novo središče jugoslovanske kulture in važen temelj neoviranega, zdravega razvoja naše znanosti. Enoglasno so sprejeli predloženo resolucijo, ki se je takoj odposlala deželni vladi za Slovenijo in vseučilišni komisiji v Ljubljani:

Resolucija:

Po dolgoletnih, toda brezuspešnih bojih našega naroda za slovensko vseučilišče v Ljubljani v žalostni dobi našega suženjstva ni postala takojšnja ustanovitev našega vseučilišča po našem narodnem osvobojenju nič manj potrebna in nič manj utemeljena. Zato izjavlja slovenska akademska omladina brez razlike političnega in svetovnega naziranja, zbrana na polnoštevni sestanek v Zagrebu 25. svečana 1919:

1. Da je skorajšnja ustanovitev popolnega vseučilišča v Ljubljani nujna potreba ne le slovenskega dela našega naroda, ampak tudi skupnih jugoslovanskih kulturnih in narodnih interesov, ker se bo z njega ustanovitvijo ustvarilo novo kulturno žarišče za vsestransko prerojenje našega troimenega naroda.

2. Zato zahteva akademska omladina, da prično vsi pristojni faktorji takoj s pripravami, da se že z oktobrom 1919 prično predavanja vsaj na juridični in filozofski fakulteti.

3. Paralelno naj teko intenzivna pripravljalna dela za otvoritev primerne vseučiliške knjižnice v Ljubljani in naj se skrbi za prenos knjižnega materiala in drugih pripomočkov iz dunajske dvorne knjižnice, dunajskega in graškega vseučilišča in seminarjev.

4. Vsi domači vseučilišni profesorji in strokovnjaki, raztreseni sedaj po tujih univerzah, naj se pridobijo za domače vseučilišče.

5. V izpolnitve strokovnega znanja in pridobitev širšega potrebnega obzorja bo želel in moral marsikateri naš dijak iti v inozemstvo vsaj za nekaj semestrov. Vlada naj ustvari primeren fond za zadostne stipendije tem dijakom, da se bodo lahko nemoteno posvečali na inozemskih univerzah svojemu študiju.

6. K sklepu pozivlja slovenska akademska omladina vse resnomisleče naše kulturne delavce, da z združenimi silami podpro to našo pravično zahtevo, za katero udeležitev se bomo borili z vsemi močmi.

V Zagrebu, 25. svečana 1919.

Politični pregled.

= **Vojna med Jugoslavijo in Italijo?** LDU. Newyork, 28. febr. (CTU.) Nearstovo časopisje javlja iz Pariza: Vojna med Italijo in Jugoslavijo ogroža evropski mir. V krogih konference so na jasnem o posledicah, ki bi jih imel izbruh vojne med obema narodoma. Pripravljajo se, da uporabijo vsa sredstva, da preprečijo grozeči konflikt. Vsekakor pa stojita obe armadi na mejah. Iskra zadostuje, da se obnovi krvolitje, ki ga je gledal svet skozi štiri leta.

= **Dogodki v Nemčiji.** LDU. Berlin, 28. februarja. (CTU.) Današnji dan v Lipskem je bil popolnoma miren. V sled meščanske stavke pojkna vodstvo generalne stavke v Lipskem vplivati na delavce plinaric in elektrarnic, da bi zopet pričeli delo. Stavkujoči delavci zahtevajo odstop Scheidemannove vlade. — LDU. Weimar, 28. febr. (CTU.) Weimar je postal torišče upora in generalne stavke. Vsak železniški, poštni in avtomobilski promet je takorekč nemogoč. — LDU. Weimar, 28. febr. (CTU.) Pruska vlada je skledila, da se pruska narodna skupščina ne bo sestala dne 5. marca, kakor je bilo prvotno določeno. Kot vzrok za odgoditev se navajajo edine prometne težkoče. Nov rok za zborovanje narodne skupščine še ni določen. — LDU. Berlin, 28. febr. (CTU.) V tukajšnjih informiranih krogih se pričakuje izbruh generalne stavke v Berlinu. Poveljništvo vladnih čet je odredilo vse potrebno v varstvo vladnih poslopij. Vlada v Weimarju pripravlja oglas na delavstvo vse Nemčije, v katerem ga bo svarila pred boljševiško nevarnostjo.

= **Prekl sod proglašen za celo Bavarsko.** LDU. Berlin, 28. febr. (CTU.) Iz Monakovega poročajo: Kongres svetov je v svoji današnji

seji sklenil, da bodo vse odredbe, ki so bile proglašene za mesto Monakovo, veljavne za vso Bavarsko. Te odredbe so enake prekmurju sodu. Po teh odredbah se ustrelje vsi, ki store kaj zoper sedanjo vlado, ki ropajo, kradejo in plenijo.

= **Vojaška nasilstva napram poslancem v monakovski zbornici.** LDU. Monakovo, 28. februarja. (DunkU.) Ko je v današnji popoldanski seji kongresa svetov minister Unterleitner končal svoje poročilo o sklepih komisij, je okoli 3. popoldne prišel nenadoma v zbornico oddelek republikanske brambne straže, približno 15 do 20 moških, in se je postavil ob klopih pristašev Spartakovcev. S povzdignjenim samokresom je poveljnik vojakov, ki so vdrl v zbornico, velel, naj vsi navzoči dvignejo roke. Nastalo je velikansko razburjenje. Vsi poslanci so dvignili roke v zrak. Poveljnik je vzdignil roko z revolverjem in zaklical, obrnjen proti zbornični levici: »Nočemo se dati dalje vladati po pcestnih lopovih! Potrebujemo prave vlade!« Vojaki so nato pograbili dr. Levina, ki je sedel pri ministrski mizi, in so ga odvedli, ravnotako tudi komunistična člana delavskega sveta Mühsama in Landauerja. V vedno naraščajočem razburjenju se je predsednik kongresa Nikisch le težko mogel slišati. Protestiral je proti vojakom, ki so vdrl v dvorano in je izrečno ugotovil, da vodstvo kongresa nima ničesar opraviti s tem dogodkom: »Zagotavljam Vas s častno besedo.« Priporočal je, naj se nemudoma imenuje komisija, ki bo preiskala vso zadevo. Zoper nasilni vstop v dvorano po vojaki je mnogo poslancev energično ugovarjalo. Razburjenje je naraščalo vedno bolj. Predsednik vojaškega sveta Sauber je izjavil, da s tem pučem niso v zvezi ne večinski in tudi ne socialisti levice. Vse da kaže, da je izvestna oseba v zvezi s tem dogodkom, ki namerava izzivati. Zahtevali so, da se morajo odstranjeni trije sodrugi takoj povrniti v dvorano. Le na ta način se more preprečiti meščanska vojna. Predsednik Nikisch je na to izjavil, da kar najostreje obsoja postopanje, da se iz seje dvorane iztirajo člani kongresa. — Čez četrte ure sta se dr. Levin in Mühsam zopet vrnila v dvorano, ker ju je vsled intervencije nekaterih članov zbornice straža zopet izpustila. Ob vstopu v dvorano so ju tovariši burno pozdravljali. Nato so takoj imenovali komisijo, ki bo vso zadevo preiskala, nakar je bila seja prekinjena.

— **Orlandov govor v italijanski zbornici.** LDU. Rim, 1. (DunkU.) »Agenzia Stefani« poroča: V današnji seji poslanske zbornice je imel ministrski predsednik Orlando velikopotezen govor, v katerem je uvodoma naglašal, da je po končani vojni treba največjo pozornost posvečati notranjemu položaju, zlasti v gospodarskem in finančnem oziru. Italijanski narod občuti z drugimi narodi vred vso trpkost pomanjkanja in žrtve tembolj sedaj, ko je končal povod za njegov nevpogljiv in junaški odpor. V svojem nadaljnjem govoru je Orlando omenil delovanje mirovnega posveta in rekel, da nov duh preveva pogajanja. O usodi narodov se sedaj ne sklepa več brez njih ali proti njihovi volji. Zaradi tega se podrobno in z vso pozornostjo in natančnostjo proučujejo vse težnje posamičnih narodov. Orlando poudarja važnost dejstva, da je bilo devet držav sporazumnih glede pogodbe o zvezi narodov in nadaljuje: Ta pogodba ima popolnoma nov značaj s tem, da stopi na mesto pasivnosti neobveznega razsodišča pozitivna in trajna aktivnost, ki zavezuje vse narode in države, da predlože vsa mednarodna vprašanja kritični presoji in kontroli javnega mnenja. Z gospodarskega stališča zahteva Italija, da ravno je morala prenašati najhujše breme vse vojne, le pravičen delež na odškodninah in mednarodno finančno ureditev. Te naše zahteve so v sklepih posebne komisije, ki se je doslej pečala s temi vprašanji, že vpoštavana. Glede narodnostnih teženj je izjavil Orlando, da je Italija prej ko slej prepričana o upravičenosti svojih zahtev, zakaj nastopnih zahtevkov ni mogoče v nobeni smeri izpreminjati. Spojitev vseh dežel in narodov slovite italijanske tradicije z Italijo in njih združenje v okviru mej, ki jih je začrtala narava sama. Tako združenje zajamčuje celovitost in obrambo dežele. Italija je vedno uvidevala, da je treba potom pravičnega kompromisa spraviti lastne potrebe v skladnost s potrebami drugih narodov in da ne sme spravljati svojih koristi v ospredje s tem, da zapostavlja najvažnejše potrebe drugih narodov. V sedanjih težkočah vztrajamo na polni obrambi naših pravic z vso odločnostjo, nikakor pa s trmoglavostjo. To pravico nam posvečujejo naše nedosegljive žrtve in trpljenje našega naroda, posvečujejo jo oni stotisoči Italijanov, ki so žrtvovali svoje življenje za našo pravično stvar.

Ljubliansko ženstvo proti italijanski okupaciji.

V dvorani »Narodnega doma« se je vršil včeraj popoldne ženski shod proti italijanski okupaciji slovenskega ozemlja. Shod je bil prav dobro obiskan. Predsedo-

vala mu je g. Franja dr. Tavčarjeva. Na shodu so nastopile govornice vseh treh strank. Za socialno demokratsko stranko je govorila sodružica Marica Urbančeva, ki je v svojem daljšem govoru kazala na razvoj, ki piše z ognjenimi črkami pot zgodovini. Koncem oktobra lanskega leta smo se razveselili v nadi, da postanemo svobodni, da nam odpadejo železni okovi in da se nam bliža svoboda. Ničesar nismo videli okolo sebe, tako smo bili prežeti sreče in nade, misleč, da zmaga pravica, da je konec vojne. Delavske žene, otroci so se veselili, da pridejo oče, svojci zopet domov, da zmaga načela Wilsona, da bo pravičnost kaznovala krivce vsake gorja, zveza narodov ščitila male narode pred nasilstvom. Vse smo upali. Delavstvo je upalo. In to delavstvo ne bo dopuščalo, da bi ga hladni računarji osleparili. Ni to grožnja, ni otročarija! Najnovejša zgodovina nas uči, da z nasiljem ni dobro vladati. Viljema, ki se je bal samo boga, je obsodila ljudska volja. Mogočnega despota je pgnala s prestola. V veliki Rusiji je bilo doma trinoštvo, trpljenje, zatiranje, ljudska volja je izrekla obsodbo, kruto sicer, ker ni imela drugačne poti. Enako se je zgodilo s staro Avstrijo. Avstrijski sistem, ki je bil zgrajen na farizejstvu in terorizmu, je moral pasti, ker ga ljudska volja ni mogla več prenašati. S sistemom je padla tudi starodavna dinastija Habsburžanov, ki se mora pokoriti za grehe svojih prednikov in svoje kamarije. Ko je bila proglašena nova država, je bila razkrinkana vsa hinavščina. Povedali smo, da je ljudska volja tisto, ki sme vladati. V imenu delavskih žena, ki se bore v vrstah Jugoslovanske socialno demokratske stranke proti izkoriščanju delavstva, se pridružujem vnovič spomenici naše stranke, ki jo je poslala na proletarce vsega sveta. Zakaj pa na proletarce? Ker vemo, da le proletarijat resno želi konec vojne; trpel je v vojni največ in stradal. Današnji kapitalist gre na rop, kadar misli, da je dovolj močan; ne vpraša, kje je pravica, marveč oropa slabjšega neobzirno. Nobene prošnje, pravica, ne pomagajo nič. In v tem oziru nam daje Italija najboljši zgled kapitalistične požrešnosti. Imeti hoče našo zemljo, dasi ima za nas eksistenčni pomen. Italijanski proletarijat odločno protestira doma proti nasilnemu ropu vladajoče slike, ker ve, da pomeni ta rop novo vojno. Tudi mi odločno protestiramo, da bi pripadel naš izmučeni in oropani narod pijavkam laških imperialistov. Ne gre, da bi nam zaprli okno v morje ter zaslužili naše najinteligentnejše ljudi. — Shod je torej uspel povsem lepo in le želimo, da bi se slišal glas žena daleč, daleč, vsaj pa do — ljudske volje, ki bo sodila tudi take dogodke zgodovine prej ali slej.

Veter iz naših šum.

Marsikdo bi si mislil, da je gozdarstvo raj, v katerem je vse tako idealno, kot v šumih. Mislili bi, da vrhovni pastir tam v Ljubljani goni svoje ovce na najsočnejše planine v pašo. Kdor to misli, se zelo moti. Nastavi naj samo uho na želodec teh ovac, pa najsibo že gozdar ali pa inženir-gozdar, bo čul visoko pesem pomanjkanja povsod.

Vseposvobod se čita, ta in ta je pomaknjen v višji činovni razred. Ali se je že kaj takega zgodilo v gozdarski stroki, posebno pri inženirjih? Baje je bil predlagan nekdo za 8. činovni razred. Gospod svetnik, ali je res, da ste se zgrozili nad tako nečuvnostjo in ste zagrozili z ostavko? Zakaj vendar tega ne storite? Najbrže bi bilo to Vaše najboljšo delo v korist cele Slovenije. Ali je res, da imate v celoti 22.000 K letne plače in da ste gozdarja z devetletno prakso, ko je iskal službe in zahteval mesečno 300 K, energično zavrnil, češ, naj se ne smeš in mu prisodili 160 K! plače. Vrzite vendar enkrat tisto avstrijsko službeno pragmatiko v peč! Ne glejte, kaj ona pravi, glejte kaj pravijo življenjske razmere in ljudje. Ali morda ne veste, da je danes življenjski minimum v Ljubljani 600 K mesečno in na deželi 400 K, da si človek reši borno življenje, kot samec. In gozdni inženirjem kot praktikantom se daje povprečno 200 K mesečno, asistentom, ki imajo z vojsko 10 službenih let, z vsemi dokladi 12 K dnevno! Dajte vendar akademikom primerno stališče in mesto v službah, sicer ne bo v kratkem nobenega naraščajoč več z visoko strokovno izobrazbo. Kdor služi 22.000 K na leto, gotovo nima pojma o eksistenčnem minimumu. In da naši mladi strokovnjaki, ki baš radi petletne vojske niso več mladi, morajo stradati in se potikati povsod drugod, samo ne pri svoji stroki, se drži še vedno Nemce kot gozdne komisarje, z izgovorom, če nastavimo mlade, nam zavezijo. Pridelite jih s primerno plačo v prakso, in po enem letu lahko pokažemo vrata vsem, ki ne spadajo k nam. Zakaj se ravno sedaj jaše na papični dveletni praksi tako krčevito in na tistem srednjeveškem praktičnem izpitu? Ali je treba te plesnive avstrijske navlake pri nas? V eni sapi se pa kriči, da manjka ljudi. Še celo Avstrija, ki je pred vojsko rabila v Dalmaciji strokovnjakov, ni gledala v potrebi na prakso in je nastavila absolvirane gozdne tehnike brez vsake prakse kot asistente v državnih službah. Ali je res, da je gospod gozdni komisar v Novem mestu, pl. Schöppel, sprejet v stalno službo kot tak? Spomnite se, kdo je ta gospod in kako je prišel do te službe. Ali vam je znano, da se poverjuje nadzorstvo gozdov pri veleposestvih povečini juristom in ne strokovnjakom, kakor se čuje! Privoščimo juristom, kakor vsem drugim. Ali

po našem mnenju spada to v stroko, ker ne gre tu, da bi se pregledovalo samo knjige in račune. Predvsem je treba očesa, ki vidi v gozdu česa je treba in kaj se godi.

Sploh je opaziti, da zapadajo gozdni uradi in vsa ta uprava reakcionarstvu in birokratizmu, ki bi se ga sramovala celo umrla Avstrija. (Podrobne slučaje si prihranimo za drugo priliko). Gospod svetnik, vprašajte naokoli, če se ni pri Vašem dekretu zgodila pomota, da je nekdo drugi mesto Vas prejel dekret za vpokojitev in Vi njegovega za to mesto? Verujte, da te vrstice govore iz srca vseh gozdnih uslužbencev in uradnikov, ki ne upajo javno povedati in da si za vso mlado Slovenijo iztečete nevenljivo zaslug, če mesto jutri že danes stopite v zaslužen pokoj.

Dopisi.

Celje. Na celjsko postajo južne železnice je prišel neki Joki za postajenačelnika, ki se že prve dni tako ostudno obnaša napram uslužbencem in strankam, da mora biti vsakogar sram. Tukaj za danes samo dva sluma čaja. Ko je danes teden jutraj prišel skladiščni delavec N. pol ure prepozno, da se opraviči, je postajenačelnik tako nad njim razsajal ter s pestjo po mizi tolkel, da je občinstvo, ki je čakalo na vlak, kar k vratom vrelo gledat, kaj se je zgodilo. Nazadnje ga je še za dve kroni kaznoval. Zadnje sredo je na peronu vpričo občinstva upil nad dvema delavcema, da so ljudje mislili, da nori. Vprašali bi gospoda načelnika, kje se je učil olike? Kar so tiče lepih primkov napram uslužbencem, o tem molčimo, ker smo mnenja, da Vas to mogoče malo poboljša. Dobro bi tudi bilo, če bi gospod postajenačelnik pogledal službeni red, točko 6. Zakaj ne daste osemurnega delavnika premikačem, ogibnim čuvajem in lampistom, ki ga že druge kategorije imajo? Radi bi tudi vedeli, zakaj nima gospod postajenačelnik nobene dekle, da morajo skladiščni delavci po pol dneva gospej »misliliv« drva sekati in premog in vodo nositi, ena delavka pa jutraj umivati in pometati? Kaj poreče k temu južna železnica? Kaj pravi k temu tudi gospod Vuga, s katerim bomo še pozneje obračunili, zakaj tudi gospod načelnik ne podpira mlade države? Vemo, gospod Vuga in Jošt, da vama nikakor ne gre v glavo, da so celjski železničarji vsi od kraja rdeči. Zolta zveza pa nas nič ne briga in je tudi ne poznamo. Sdrugom svetujemo, če bo g. Jošt koga k svoji »Zvezi« vabil med službo, da mu poveste, da k takim trinogom mi ne spadamo!

Dnevne vesti.

— **Opozorjamo na današnje predavanje »Akademije«**, ki se vrši ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«. Literarni zgodovinar in Cankarjev sovrstnik gospod dr. Ivan Prijatelj z Dunaja bo predaval o »Cankarju kot umetniku«.

— **Občni zbor društva zasebnih uradnikov in uradnic**, ki se je vršil včeraj v »Narodnem domu« v Ljubljani, je bil jako dobro obiskan. Temeljita poročila odborova je občni zbor sprejel z zadovoljstvom na znanje. Razpravljalo se je o organizacijskem statutu, ki se predela. Sprejela se je tudi resolucija, ki nalaga odboru, da kooperira z organizacijami, ki se zavzemajo energično za uslužbenske razmere in za socialno zakonodajo. O zboru bomo na kratko še poročali.

— **Krajevna skupina splošne železničarske organizacije za progo Zidanmost** je sklenila pri odborovi seji nabirati zneske za družine štrajkujočih železničarjev v Trstu. Apeliramo na vse solidarne železničarje, da vsak po svoji zmožnosti prispeva za te uboge družine, ki se nahajajo v veliki bedi in revščini pod italijanskim imperializmom. Pozivljamo vse naše zaupnike, da nabrane zneske s pobiralnimi polami oddajo podružnicam, katere oddajo zneske potom ljubljanske centrale na kompetentno mesto.

— **Kupčija s hišami in gostilničarske koncesije.** Vojno dobičkarstvo se je razpaslo res že na vse strani. Tudi hiše z gostilničarskimi koncesijami so postale objekt spekulacije. Le nekaj zgledov. Vojni dobičkar menda V. je leta 1918. kupil na Tržaški cesti od vdove V. hišo in izposloval od obrtne oblasti, da se je koncesija prepisala na njegovo ime; seveda je izvrševal ni nikoli, a prodal je hišo s koncesijo zopet vojnemu dobičkarju Šk., ki sedaj prosi, naj se mu podeli koncesija, da bo najemnike izkoristil. Neki drugi vojni dobičkar je pokupil več hiš okoli svojega veleobrata, v katerih se nahajata dve gostilniški obrti. Morda hoče tudi ta postati birt, zakaj sedaj se zasluži pri litru 3 do 4 K. pri mesni klobasi po 3 K. Eni gostilničarki je namreč že odpovedal gostilno in zaprosil sam za koncesijo. Gostilničarka je vdova z Goriškega, njen mož pa je padel na laški fronti. Vdova mora sedaj pod kap, mož dobičkar pa postane častitljiv oštr. To sta le dva zgleda, nonavljja se pa to že nad tri leta in obrtna oblast, ali kdo je pravzaprav tukaj merodajen,

naj napravi tej barantiji konec. Koncesije naj se dovoljujejo le tistim, ki jo sami izvršujejo ali njegovi svojci in če so po lokalnih razmerah potrebne. Sploh bi se pa moralo podeljevanje koncesij omejiti, ker imamo že preveč te ropotije.

— **Političnim preganjancem.** Ustanovni zbor »Društva političnih preganjancev« bo v nedeljo, dne 9. marca t. l., v Ljubljani ob 2. popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Čitanje in odobrenje pravil. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. Vabimo politične preganjance, da pristopijo organizaciji in se udeležijo ustanovnega občnega zbora v največjem številu. Začasni odbor obenem naznanja, da ne sprejema več odškodninskih prijav, zato, ker je tozadevno delo pri vladi zaključeno.

— **Osemurni delavnik** so uvedli s 1. marcem v vseh zagrebških lekarnah.

— **Vsi gospodje zdravniki** se opozarjajo, naj se izrednega občnega zbora »Slovenskega zdravniškega društva« v četrtek, dne 6. marca ob 4. uri popoldne v mestni posvetovalnici na ljubljanskem magistratu sigurno udeležijo, ker bo na dnevnem redu na prvem mestu važen nujni predlog o ustanovitvi začasnega civilnega in vojaškega pokrajinskega zdravstvenega sveta deželne vlade za Slovenijo. Stvar je velikega splošnega in stanovskega interesesa.

— **Za vdove in sirote ter invalidno moštvo** je nabralo orožništvo 15.000 K. Znesek se pošlje pristojnemu mestu.

— **Iz naše poročevalne službe.** Ljubljanska novinska sporočevalnica se poslej ne bo več imenovala »Ljubljanski korespondenčni urad«, marveč: »Ljubljanski dopisni urad« oziroma s svojim službenim naslovom: »Dopisni urad Deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani«. — Da se za označevanje virov, iz katerih ta urad zajema svoje vesti, ne trati prostor v časopisnih stolpcih, se bodo poslej opuščali pristavki, kakor: »Glasom Čehoslovaškega tiskovnega urada...« ali »Dunajski korespondenčni urad poroča« itd. in se za označevanje virov uvedejo nastopne kratice, ki naj si jih čitateljstvo v svojo orientacijo ohrani v spominu: ČTU znači: Čehoslovaški tiskovni urad; DKU znači: Dunajski korespondenčni urad; JDU znači: Jugoslovanski dopisni urad; OKU znači: Ogrski korespondenčni urad; PBA znači: Poljsko brzajavno agenturo; UTU znači: Ukrajinski tiskovni urad; WU znači: Wolfiuv urad. — Te oznake se bodo pristavljale imenu kraja, iz katerega je došla depeša, in sicer se oznaka Ljubljanskega dopisnega urada postavi pred krajevno ime, oznaka vira, iz katerega je ta urad depešo zajel, pa za krajevnim imenom, torej n. pr. tako-le: LDU. Belgrad, 3. marca. JDU. ali pa: LDU. Budimpešta, 3. marca. OKU. — Navede pa se vir s polnim imenom, ako je depeša politično važna in je treba onemogočiti krivo orientacijo glede njenega izvira.

— **Pogreb Kurta Eisnerja.** Še nikdar ni bilo v Monakovem tako globokega sožalja, kot za pogrebom bavarskega ministrskega predsednika Kurta Eisnerja. Več tisoč pogrebcev je bilo zbranih že v zgodnjih jutranjih urah na Theresienwiese, od koder se je imel pomikati sprevoz. Proti 8. uri se je jel mrtvaški sprevoz pomikati, na čelu mu različni vojaški sveti, zastopniki delavcev in kmetov. V sprevodu je bilo tudi odposlanstvo ruskih ujetnikov z vencem. Udeležili so se spreveda tudi vojaški oddelki z godbo. Pri sprevodu so nosili nad sto vencev, ki so jih darovala različna zastopstva. Ko se je približal sprevoz proti deseti uri pokopališču, se je začelo z zvonikov svečano zvonjenje in vmes odmev topovskih strelav. Sprevoz so tudi spremljali v zraku zrakoplovi z rdečimi perotmi. Ob grobu je zaigrala vojaška godba žalostiko in pevski zbor je zapel Beethovnovo pesem: »Nebo povečuje večno slavo«. Na grobu so mu govorili posmrtnice: delavski svetnik Landaer, ministra Joffé in Unterleitner, Haase in Kautsky. Proti eni uri popoldne so se jeli pogrebci razhajati.

— **Železni vitezi.** Kdo se ne spominja teh »junakov« svetovne vojne? Par črnorumeni pobarvanih patriotov se je spomnilo, naj se po celi Avstriji napravijo »železni vitezi« in »obrambni ščiti« in vsa »javnost« je vzkliknila veselja, da more z zabijanjem žebeljev pokazati svojo udanost do domovine-mačehe in habsburških krvnikov. Kje pa so danes ti dokazi naše lojalnosti? Nespametno bi bilo, če bi jih uničili, ostali naj bi nam spomin, da bi poznim rodovom kazali, kako je moralo zaslepljeno ljudstvo na ukaz svojih voditeljev zabijati žebeljčke in nositi krvavo prislužene groše v nenasitno žrelo militarističnih pijavk. Vse okrog nas se je cedilo udanosti do »prevzvišenega vladarja in naše ljube matere Cite«. Prišel je preobrat in marsikdo je obrnil plašč po vetru. Danes lomimo hrbtenice pred novimi gospodarji. Iz sužnjav Avstrije smo postali udani podložniki. Dajte,

gospodje, pokažite nam vendar »železne viteze« in »obrambne ščiti«, da bomo vsaj vedeli, se li sramujete svojih dejanj ali ne. Sedaj smo »svoobodni« in kot taki hočemo gledati v preteklost in — soditi!

— **V orožniško službo** se sprejme več moštva (vojaki, podčastniki in bivši vojak) v starosti od 25 do 35 let. Prošnje primerno opremiti (rojstni podatki, samec, živiljanstvo, predizobrazba, oženjen, vdovec, samec otroci, o sposobnosti za vojaško službo ter se mora zavzeti, da bo služil vsaj tri leta). Priložiti je tudi zdravstveno izpričevalo. Prošnje se naslavlja na višje orožniško poveljstvo v Ljubljani, vojak jo oddajo pri poveljstvu svojega oddelka, civilisti pa pri pristojni ali najbližji orožniški postaji. Mesečna plača znaša 200 dinarjev.

— **Invalid z razločno pisavo, mirnega značaja in z veseljem do umetnega vrtnarstva** (cvetličarstva in semenoreje) najde prijetno zatočišče. Nudi se mu lepa bodočnost. Oglasi naj se v poverjeništvu za socialno skrb v deželnem dvorcu, II. nadstropje, soba štev. 125.

Shodi.

Shod kovinarjev se vrši v sredo, dne 5. t. m. takoj po delu v dvorani »Mestnega doma«. Dnevni red: 1. Položaj kovinarjev. 2. Volitev delegatov za strokovni kongres in kovinarsko konferenco. 3. Raznoterosti.

Društvo »Svoboda« na Jesenicah sprejema pevce in pevke le še do 15. marca. V bodoče se bo oziralo le na teoretično izvežbane pevske moči. Pevske vaje se vrše vsako sredo in petek od 7. do 9. zvečer, ob nedeljah se vaje sproti določijo. V interesu pevcev je, da se točno udeležujejo pevske vaje.

Iz stranke.

Seja izvrševalnega odbora jutri ob 8. uri zvečer v upravi »Napreja«.

Umetnost in književnost.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče. Danes »Matiček se ženi«. Igrajo dijaki tukajšnjih srednjih šol. Predstava se vrši izven abonementa ob pol 8. zvečer. Jutri ob pol 3. popoldne »... ulica štev. 15« izven abonementa. V sredo, 5. marca, ob 7. zvečer »Tugomer«, uradniška predstava ob znižanih cenah. Izven abonementa. V četrtek, 6. marca, ob 3. popoldne dijaška predstava »Svet« izven abonementa. Zvečer ob pol 8. »... ulica številka 15« za abonement »A«. — **Operno gledališče.** Danes ostane gledališče zaprto. Jutri ob pol 8. zvečer »Bohème« izven abonementa. V sredo, 5. marca, ob 3. popoldne »Prodana nevesta« izven abonementa. V četrtek, 6. marca, ob pol 8. zvečer »Bohème« za abonement »C«.

Zadnje vesti.

Prepoved uvoza časopisov iz neprijateljskih držav v Jugoslavijo.

LDU. Zagreb, 1. Današnji uradni list hrvatske vlade poroča, da je minister za notranje stvari Svetozar Pribičević prepovedal, dokler traja vojno stanje, pošiljanje in razširjanje listov iz neprijateljskih dežel na celo kraljestvo SHS.

Obnovitev Srbije s pomočjo angleškega kapitala.

LDU. London, 1. (DunkU.) Prihodnje dni odhaja angleška komisija v Belgrad, da tam ugotovi škodo, katero je trpela Srbija, ko je bila zasedena od sovražnika. Ta komisija se bo tudi bavila s proučitvijo sredstev, v katerem obsegu bi bilo možno obnoviti deželo. Nadalje se bo bavila z gospodarskim razmerjem, posebno pa z vprašanjem razbremenitve dežele s pomočjo angleškega kapitala. Komisija bo dva do tri mesece delovala v Srbiji.

Pogoji predhodnega mira.

LDU. Berlin, 1. (ČTU.) »Times« javljajo iz Pariza: Pogoji predhodnega mira zahtevajo med drugim razorožitev avstrijske, bulgarske in turške mornarice, ki se mora izročiti antanti. Utrdbe na Helgolandu se morajo uničiti na stroške Nemčije. Kielski kanal mora biti na razpolago vsem narodom.

Špartakovski nemiri na Poljskem.

LDU. Berlin, 28. (ČTU.) Iz Torina javljajo: Med Poljaki špartakovskega mišljenja in vladnimi četami prišlo danes do spopadov. Poljaki so nameravali napasti vojaško jetnišnico. Proglasili so obsedno stanje.

Nemška narodna skupščina.

LDU. Berlin, 1. marca. Narodna skupščina v Weimarju je včeraj pričela s posvetovanjem o načrtu ustave. Poslanec Fischer (večinski socialist iz Berlina) je pozdravil novo ustavo, v kateri ni ostalo od stare nem-

ške države ničesar drugega, kakor ime. Naloga največje stranke v Nemčiji bo, prepojititi državo s socialističnim duhom. Mi hočemo živeti z vsemi narodi v miru, ne mislimo na nobeno nasilje in na nobeno vojno več. Socialisti smo pristaši enotne države in smo v tem edini z veliko večino nemškega naroda. Pod vplivom odbora držav se je načrt ustave izdelal preveč enostransko. Stari pruski duh je oviral kulturni napredek. Pruska premoč je sedaj odstranjena. Socialni demokrati se zavzemajo za dalekosežno avtonomijo občin. Govornik je nadalje zahteval, naj se omeji oblast predsednika. Z drugimi državami se ne smejo sklepati nobene pogodbe brez privoljenja državnega zbora. Državna oblast naj bo v rokah ljudstva in ne predsednika. Nemški narod se ni svoboden narod in se mora šele vzgojiti za svobodo. Govornik je zahteval naj se vstavi določba, ki prepo-veduje izvolitev članov prejšnje vladarske rodbine za državnega predsednika. Govornik je nato kritikoval nekatere člene ustave, ki so brez socialističnega in svobodniškega značaja. Delavski sveti morajo ustaviti svoje politično delovanje, vzdržati pa se mora njihovo gospodarsko sodelovanje.

Dogodki v Nemčiji.

LDU. Berlin, 1. DKU. Po zelo burnem zborovanju je sprejela anketa, katere so se udeležili včeraj Velikoberlinski delavski in vojaški svetli od obeh demokratičnih frakcij predlagano resolucijo, ki obsega med drugim: Glavno zborovanje Velikoberlinskih delavskih in vojaških svetov se upira z vso odločnostjo proti poizkusu odstranitve delavskih svetov. — Potem se je vršila nova volitev izvršilnega sveta. Večinski socialisti so dobili 272, neodvisni 305, demokrati 99 in komunisti 95 glasov. Od teh je tedaj odpadlo na obe socialistični stranki po 6 glasov in na demokrate in komuniste po dva glasova v izvršilnem svetu. — LDU. Berlin, 1. (DKU.) »Vorwärts« piše o položaju v Berlinu: Spartakovci delajo veliko propagando za splošno štavko v Berlinu. Delavcem pripovedujejo, da gre za to, pokazati splošno nezadovoljstvo s sedanjimi razmerami in socializirati ves obrat. V dejstvu pa hočejo strmoljaviti demokratično ustavo, razbiti takoj pri njenem sestanku proviziorno narodno skupščino po načinu, kakor se je to zgodilo na Bavarskem in izklicati za vso Nemčijo republiko svetov. Razdirajoče gibanje delavcev je v polnem teku. Skrajni čas je, ji napraviti konec in sicer po delavcih samih. — LDU. Berlin, 1. (Brezžično.) Mnoga srednjenemška mesta so vsled generalnega štrajka brez luči, posamezna tudi brez vođe. V Devinu so skušali komunisti po shodu na stolnem trgu nahujskali delavce večjih industrijskih obratov k generalni stavki, a so jih delavci sami zavrnili. Komunisti so zagrozili, da bodo tyornice naskočili z orožjem, če se bo naslednji dan še delalo v njih. Pokazalo se je skoraj v vseh krajih, da je za stavko le malo delavcev, ki pa z nasiljem in orožjem terorizirajo prebivalstvo in ga skušajo odvrtiti od dela. — LDU. Berlin, 1. (ČTU.) Skoro gotovo je, da bodo nočjo proglasili v Berlinu splošno stavko. Delavstvo zahteva socializacijo obratov, združenje delavskih in vojaških svetov in odstranitev narodne skupščine.

Stavka v Nemčiji.

LDU. Nauen, 2. (Brezžično.) V Lipskem je položaj še vedno neizpremenjen. Generalna stavka traja še vedno, ravnotako tudi meščanska protistavka. Stavkarski odbor delavstva grozi, da bo pozval na odgovor stavkajoče zdravnike, ako bodo bolniki zaradi njihovega postopanja trpeli škodo. Groze tudi, da bodo zasedli bolnišnice s samaritani, pristaši neodvisne socialne demokracije. Uradnike krajevne bolniške blagajne pa bi nadomestili z brezposelnimi trgovskimi pomočniki, ako onemogočijo izplačevanje bolniških podpor. Pekarne kruha hočejo velikopotezno organizirati. Napram grožnjam neodvisnih odgovarja lipski meščanski odbor, da so izrečno izvzeti od protistavke vsi obrati z živili, kar se je tudi stavkajočemu nasprotniku sporočilo. K pogajanjem z vlado so odpotli v Halle delegate.

Premirje z Nemčijo se sklence te dni.

LDU. Pariz, 2. (DunKU.) Kakor poroča »Gaulois«, bo nov dogovor, čigar določbe se bodo krile s pogoji predhodnega miru, predložen v približno desetih dneh mirovni konferenci. Predsednik Wilson se strinja v vseh točkah z zavezniki. O delovanju mirovne konference poročajo Wilsonu vsako uro.

Gibanje proti trgovcem z živili na Španskem.

LDU. Madrid, 1. Reuterjev urad poroča: Vlada je prevzela vse pekarnе. Ministrski predsednik Romanones je izjavil, da se je protestno gibanje proti trgovcem z živili tako povečalo, da se morajo ukreniti stroge varnostne odredbe. Pekarski pomočniki so sprejeli predlog, da prevzame vlada 620 pekarn, dokler se ne doseže sporazum med posestniki pekarn in nameščenci. Čete patrolirajo v predmestjih, kjer so postavljene strojnice in topovi. Delo do sedaj ni bilo ustavljeno.

Strah pred revolucijo na Angielskem.

LDU. Berlin, 1. (ČTU.) Iz Berna poročajo: Pro-met med Anglijo in Francijo je izza zadnjih dveh dni skoraj docela prekinjen. Uvedli so strogo kontrolo. Vzrok je v tem, da so angleške vojaške oblasti razkrile angleško-francosko revolucionarno organizacijo. Pri več angleških vojakih so našli revolucionarne oklice. Vojake so ustrelili.

Republikanski kandidat za predsednika Zedinjenih držav.

LDU. Washington, 2. (Brezžična brozjavka DunKU.) Član reprezentančne zbornice Frederic Gilette bo kandidat republikanske stranke za mesto predsednika v prihodnji reprezentančni zbornici.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizijskega odseka z dne 28. t. m. je poročati, da se položaj glede krušne moke še vedno ni izboljšal. V ponedeljek se pekarnam razdele zadnje zaloge mestne aprovizacije. Razpoložljive zaloge bodo zadošale za peko kruha do četrtega, oziroma do petka. Če do tega časa ne dobi mestna aprovizacija potrebne moke, mora ustaviti peko kruha. Pričakovati je, da ljubljansko mesto dobi ob pravem času krušno moko. Zgoditi se ne sme, da bi že tako glede prehrane težko preizkušeno mestno prebivalstvo, naenkrat ostalo brez kruha. — Mestni aprovizaciji je ponudila neka hrvaška pekarna, da lahko dobavlja vsaki dan več tisoč belih štruc. Ker se je bati, da zmanjka v Ljubljani moke za peko kruha, se ponudbo sprejme, akoravno je cena visoka. Štruce so iz bele pšenične moke, tehtajo po 25 dkg in stanejo po 2 K. Prodajale se bodo v treh vojnih prodajalnah.

Stranke, ki dobivajo meso pri Putrihu, se imajo zglasiti v aprovizačnem uradu na Poljanski cesti 13/1, v torek, dne 4. marca, kjer dobijo nove izkaznice za meso. Prinesti je s seboj: 1. Staro izkaznico za meso. 2. Rumeno ali zeleno legitimacijo. 3. Železničarji: nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb. 4. Kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Razno.

* Prebivalstvo Bosne in zemljiški odnošaji. Glasom statistike z leta 1910. je bilo v Bosni in Hercegovini prebivalcev: pravoslavni 825.418 (44%), muslimanov 512.137 (32%), katolikov 434.001 (22%) in ostalih 26.428 (2%). Kmečkih posestnikov je bilo: muslimanov 9537 z 35.719 družinami, pravoslavni 633 z 3227 družinami, katolikov 267 z 1399 družinami. — Kmetov muslimanov je bilo 6344 z 30.722 družinami, pravoslavni 75.679 z 488.037 družinami, katolikov 29.067 z 171.008 družinami in ostalih 13 z 62 glavami.

* Navijalec cen. Pred dunajskim sodiščem je stal 20. februarja Arthur Kary, lastnik trdnice S. Kary in Komp. in njegov prokurist Theodor Wersel. Obtožen je bil vsled navijanja cen pri svili. Med vojno si je napravil ogromno premoženje. Pri njem so našli pri hišni preiskavi velike skrivne zaloge. Obsojen je bil A. Kary na šest tednov strogega zaporu in na 50.000 K denarne kazni. Njegov prokurist T. Wersel je bil pa obsojen na mesec dni strogega zaporu in na 10.000 K denarne globe. Poleg tega plačata sodne stroške, in sicer Kary 3500 K in Wersel 3400 K. — Toda pri nas je tudi veliko vojnih dobičkarjev in navijalcev cen, toda vlada pri nas popolnoma ničesar ne ukrene proti njim.

* »Zelen kader«. V belgrajski »Pravdi« piše o organizaciji »zelenega kadra« učitelj Pantić zanimive stvari. Tudi ta »zeleni kader« je mnogo pripomogel k hitremu razpadanju avstro-ogrške armade. Prvi in največji organizator »zelenega kadra« je bil Srb Branko Divjak, ki je skozi dve leti neumorno organiziral in agitiral med vojaki k pobegu, delil jim potnice (»Offener-Befehl«). Tako je organiziral približno 150.000 beguncev. Kljub velikemu preganjanju (na njegovo glavo je bilo razpisanih 10.000 K nagrade) se je vedno izmuzal na premeten način, nazadnje pa je bil, ranjen v prsa od nekega orožnika, zbežal po enajstih dneh zdravljenja iz bolnice. — Ker je vsakdo slišal o »zelenih kadrih«, bo to marsikoga zanimalo.

* Izgube antante v svetovni vojni. Skupne izgube aliranih velesil v vojni proti centralnim državam znašajo 5.560.000 mrtvih, v kateri vsoti pa ni všteto število mrtvih francoskega civilnega prebivalstva. — In vse te velike izgube so doslej le v korist kapitalizmu antante, ki hoče podjarmiti svet.

* Kako je okradla bivša avstrilska cesarska hiša prebivalstvo. Strokovni list »Die Seife« poroča, da je zahteval vrhovni dvorni urad za cesarsko hišo take množine mila, ki bi zadostovale 13.300 ljudem ze celi mesec. Dalje so nakazali cesarskemu dvoru: 13. febr. 1918 250 kg jedrnega mila (»Kernseife«), 30 kg vojnega

mila, 100 kg pralnega mila, tkzv. »Schmierseife« in 500 kg milnega praška; 22. maja 1918: 250 kg najboljšega mila, 200 kg »Schmierseife«, 2000 kosov vojnega mila in 1000 kg milnega praška; 1. avgusta 1918: 250 kg najboljšega mila, 200 kg »Schmierseife«, 1000 kosov milnega praška; 14. septembra 1918: 500 kosov tinega mila. — To je moralo biti umazanosti v avstrilski cesarski hiši, da so porabili toliko mila.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Št. 2522.

Razglas.

Zvišanje oddajnih cen klavne živine.

Glasom sklepa deželne vlade SHS z dne 12. svečana 1919 se zvišajo na slovenskem ozemlju prevzemne cene vseh vrst živine za 1 K 50 vin. pri kilogramu žive teže.

Ta povišek se bo izplačeval od 16. februarja 1919 samo tistim posestnikom, ki oddajo živino prostovoljno, bodisi na poziv zaupnika ali brez poziva.

Cene za nadrobno prodajo mesa ostanejo neizpremenjene, ker plača omenjeni povišek država.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 18. februarja 1919.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Z dovoljenjem okrajnega sodišča SHS v Ljubljani, oddelek VIII, je naprodaj zemljišče Jožefa Kremžarja, posestnika in trgovca z vinom v Ljubljani, vložek število 23 kat. občine Moste, obstoječe iz parcel štev. 178/1, hiša št. 1 v Mostah pri Ljubljani z gospodarskim poslopjem in parc. štev. 177/1 travnik, zdaj njiva.

Dražba se vrši dne 13. marca 1919 ob 10. uri dopoldne na licu mesta v Mostah št. 1.

Izključna cena znaša skupno 15.000 K in se pod to ceno ne prodaja.

Dražbeni pogoji so na vpogled pri notarju kot sodnem komisarju Mate Hafner v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, med uradnimi urami.

Okrajno sodišče SHS v Ljubljani, oddelek VIII, dne 1. marca 1919.

Gospodinje, ne zamudite prilike!

ter si naročite za poskušnjo eden, dva ali več kosov dobrega pralnega mila 20%, ali 30%, v kosih po 100 ali 200 gr.

20% pralno milo komad — 40 K

30% " " " " 1-20 "

38-40% " " " " 2- " in K 2-50

Istotam najfineje 66% milo za britje komad po K 2-.

Poštni zavitek 5 kg 30% pralnega mila franko povzete K 32-70.

Razpošilja: tvr. Janko Pintar, Sp. Šška, Ljubljana.

Išče se

izurjen in spreten VRTNAR.

Ponudbe z zahtevo plače naj se vpošljejo na rudniško ravnateljstvo v Troovljah.

Lei-Lire

in vojnih posojil nakup posreduje in sprejema kot zavarovalne premije

„Splošna zavarovalna posredovalnica“

Gledališka ulica 7, III. nadstr.

Uradne ure: od 9.—11. dop. in od 3.—6. pop.

Denar

dobro naložen z dobrim obrestovanjem in z jamčeno sigurnostjo

je vprašanje današnjega dne. Če hočete o tem pojasniti, potrudite se takoj k

Splošni zavarovalnici Gledališka ulica št. 7/III. Uradne ure: od 9. do 11. dop. in od 3. do 6. pop.

Za ogenj, tatvino, vlom, življenje, pokojnino, smrt in rente zavarovanje sprejema

Glavni zastop „Franco Hongroise“ Splošna zavarovalnica Gledališka ulica št. 7/III.

Uradne ure: od 9.—11. dop. in od 3.—6. pop.